

STOCKHOLMS UNIVERSITET

Tolk- och översättarinstitutet

Översättarprogrammet 2003-2005

Översättningen av nominalfraser från franska till svenska i EU-konstitutionen

Magisteruppsats i franska
med inriktning på
översättning
Gunvi Skagerö
550621-2744

Handledare:
Françoise Sullet-Nylander

Opponent:
Eva Andersson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Syfte och begränsningar	1
1.3	Material och metod	2
2	TEXTANALYS AV KONSTITUTIONEN	3
2.1	Analysmodell	3
2.2	Kontext	3
2.3	Textuell struktur	4
2.4	Ideationell struktur	5
2.5	Interpersonell struktur	6
2.6	Stil	7
3	TEORETISKA ASPEKTER PÅ ÖVERSÄTTNINGEN	7
3.1	Översättningsmetoder	7
3.2	Översättningsstrategier	9
3.2.1	<i>Adaption</i>	10
3.2.2	<i>Ekvivalens</i>	10
3.2.3	<i>Explicitgörande</i>	10
3.2.4	<i>Modulation</i>	11
3.2.5	<i>Transposition</i>	11
4	STUDIE AV MATERIALTEXTERNA	12
4.1	Nominalfrasen i olika kontexter	12
4.1.1	<i>Nominalfraser översatta till verbuttryck</i>	12
4.1.2	<i>Substantiv som "förstärkning" – étoffement</i>	15
4.1.3	<i>Substantiv i genitiv och andra "de"-attribut</i>	16
4.1.4	<i>Substantiv i singular respektive plural</i>	17
4.1.5	<i>Substantiv i bestämd form</i>	18
4.1.6	<i>Sammanatta substantiv</i>	20
4.1.7	<i>Pronomen med anaforisk syftning</i>	21
5	AVSLUTANDE KOMMENTARER	23
6	RÉSUMÉ EN FRANÇAIS	24
	BIBLIOGRAFI	26

1 INLEDNING

1.1 Bakgrund

I sitt verk *Från källspråk till målspråk: Introduktion i översättningsvetenskap* (1991:9) konstaterar Rune Ingo att ”vi lever i en allt mer internationaliserad värld, där behovet av språkkunskap och översättning hela tiden växer”. Det är inte svårt att instämma i detta påstående som, sedan det gjordes blivit än mer relevant. Inte minst gäller detta Sverige, där man efter inträdet i Europeiska unionen 1995 ställts inför nya uppgifter och utmaningar när det gäller översättning av olika typer av EU-texter till svenska. I detta läge tedde det sig intressant att närmare få studera just en EU-text, och för denna uppsats som är examensarbete inom Översättarprogrammet vid Tolk- och översättarinstitutet (TÖI) valde jag att undersöka ett utdrag av den nya EU-konstitutionen.

1.2 Syfte och begränsningar

Syftet med denna uppsats är att studera översättningsprocessen från franska till svenska, och i denna process granska en begränsad del; nominalfrasen. En utmaning har varit just svårigheten att begränsa sig, då konstitutionstexten utgör material för, kan det tyckas, oändliga studier. Inom de ramar som denna uppsats har visade det sig dock lämpligt att koncentrera undersökningen till en grammatisk kategori.

Uppsatsen inleds med en textanalys av korpusen, varefter följer en översiktlig redogörelse för de huvudsakliga gällande översättning metoderna. Därefter vidtar själva studien av nominalfrasen och därmed relaterade led, i översättning till svenska. Uppsatsen avslutas med en slutkommentar och en sammanfattning på franska. Läsaren finner allra sist som bilaga materialtexterna dit referenser görs under studiens gång.

1.3 Material och metod

Materialtexterna för studien utgörs av *Traité établissant une constitution pour l'Europe*, sid.156-196, och *Fördrag om upprättande av en konstitution för Europa*, sid. 156-196. Texterna beskrivs närmare under avsnitt 2.2.

För analysen av konstitutionstexten har jag följt de metoder som beskrivs i verken *Vägar genom texten. Handbok i bruksanalys* (1997) av Lennart Hellspong och Per Ledin samt *Att analysera text* (1985) av Lars Melin och Sven Lange. Även boken *Linguistique juridique* (2000) där Gérard Cornu beskriver språket i franska juridiska texter har här bidragit med intressant och relevant information.

När det gäller redogörelsen av översättningsmetoder har såväl Peter Newmarks *A Textbook of Translation* (1988) och Rune Ingos *Från källspråk till målspråk. Introduktion i översättningsvetenskap* (1991) som Werner Kollers *Equivalence in Translation Theory* (1989) använts.

Ifråga om själva studien har den huvudsakliga referenslitteraturen utgjorts av Vinays och Darbelnets studie *Stylistique comparée du français et de l'anglais* (1958) som sin ålder till trots fortfarande visat sig vara aktuell. Denna benämns i det följande V&D (1958). Även Olof Erikssons undersökning *Språk i kontrast: En jämförande studie av svensk och fransk meningsstruktur* (1997) har i hög grad bidragit med värdefull information. En rad såväl en- som tvåspråkiga översikter i grammatik har också varit till stor hjälp, däribland *Grammaire méthodique du français* (1994) av Riegel et al. och *Fransk universitetsgrammatik* (1989) av John Pedersen, Ebbe Spang-Hansen och Carl Vikner. Den sistnämnda grammatiken kommer i fortsättningen att benämnas FUG (1989).

Det har även varit givande att studera tidigare examensarbeten vid TÖI. Särskilt skall nämnas Annika Sälls magisteruppsats *Att översätta medicinsk facktext från franska till svenska* (2004) och Ulla Hagers uppsats *Les problèmes de la traduction et comment les aborder* (1993). Dessa två arbeten skiljer sig från föreliggande uppsats då de utgörs av egna översättningar med kommentarer, men de har båda givit inspiration och uppslag till min undersökning.

2 TEXTANALYS AV KONSTITUTIONEN

2.1 Analysmodell

Rune Ingo (1991:51ff) betonar i sin introduktion till översättningsvetenskap vikten av en stilanalys av den text som ska översättas. Han föreslår en definition av *stil* där ” stilen... är resultatet av de val författaren har gjort bland de synonyma lexikala och grammatikaliska uttryckssätt som språket erbjuder”. Ingo konstaterar också att författarens val styrs av textens syfte, funktion och brukssituation.

I denna uppsats ingår som redan nämnts ingen egen översättning; studieobjektet är en text som är översatt från franska till svenska. I syfte att beskriva och typbestämma materialtexterna ter det sig dock viktigt att även här göra en analys av dessa texter. Som ram för textanalysen används Hellspong och Ledins textmodell (1997 : 41ff) som består av fem delar: (1) Kontexten (2) Strukturen: a.Textuell struktur (form) b. Ideationell struktur (innehåll) c. Interpersonell struktur (relation till läsaren) (3) Stil eller framställningssätt.

För analysen valdes sidorna 163 (med början från article 111 – 211) och 164. Den franska texten på dessa sidor innehåller 393 ord och den svenska texten 308 ord. Valet av utdrag grundas på bedömningen att dessa sidor är typiska för texten i sin helhet och sålunda representativa.

2.2 Kontext

EU-konstitutionen – eller Fördrag om upprättande av en konstitution för Europa, som är det officiella namnet – är en lagtext som innehåller grundläggande bestämmelser för unionen. Den ska samexistera med nationella lagsystem och anger inom vilka ramar Europeiska unionen kan handla. Den nya EU-konstitutionen har varit på väg sedan 2003 då det så kallade framtidskonventet lade fram förslaget till konstitution. 2004 enades EU-ländernas stats- och regeringschefer kring förslaget, och om konstitutionen accepteras i alla EU-länder

kommer den att träda i kraft den 1 november 2006. (Information från *EU 2004-kommittéen* och *Publikationsbyrån, Europeiska gemenskapen*).

Ingo grundar sig på Karl Bühler i sin indelning av språkets grundfunktioner: informativ, expressiv och imperativ funktion (1991: 53, 159-160). En informativ text har som huvudsyfte att förmedla kunskaper och information. Innehållet sätts i fokus, budskapets ton är neutral, och klarhet, exakthet och entydighet eftersträvas. Den expressiva texten utgår från författarens subjektiva hållning till ämnet; en sådan text förmedlar utöver information även känslor. I den imperativa texten är författaren ute efter att påverka läsaren att agera eller förhålla sig på ett bestämt sätt.

Det ter sig tämligen klart att konstitutionstexten är en kombination av informativ och imperativ text. Innehållet fokuseras, och då texten ska gälla i hela EU-området är just klarhet, exakthet och entydighet av största vikt. I sin egenskap av grundlag för Europeiska unionen har den även en uppenbar imperativ funktion. Man kan dock notera att som lagtext är den ovanligt lättläst. Det spontana intrycket ger vid handen att den i svårighetsgrad snarare närmar sig sakprosa; här får den lexikogrammatiska analysen under stycket textstruktur nedan ge vidare upplysningar.

2.3 Textuell struktur

Substantivet innehar en viktig roll i franskan. Hellspong & Ledin (1997: 78ff) framhåller att en nominal framställning ger en informationstät (och konstaterande) text medan en verbal text är mer resonerande och informationsgles. Därför är det intressant att undersöka just andelen substantiv i förhållande till verb i de båda materialtexterna. Verbkvoten (substantiv / verb) är för den franska texten 3,6 (!) och för den svenska texten 2,1. Genomsnittsvärdet för svensk bruksprosa är 1,68 (Ledin 1991:34). Även om båda texterna, men framförallt den franska, ger det spontana intrycket av att vara uppbyggda kring nominalfrasen, var dessa höga, i den franska texten extremt höga, värdena förvånande. Då jag inte har tillgång till

motsvarande värden för fransk bruksprosa kan dessa värden inte direkt jämföras, men tendensen är tydlig och stämmer väl överens med övriga resultat i denna undersökning: den centrala roll substantivet har i det franska språket jämfört med förhållandet i svenskan.

Hellspong & Ledin framhåller även substantivets roll när det gäller förekomsten av långa meningar: dessa ”orsakas i regel av långa nominalfraser och många samordningar och uppräknings” (1997:78). Observationen stämmer väl in på såväl den franska som den svenska texten. Den genomsnittliga meningenslängden är för den franska texten 35,6 ord vilket kan jämföras med medeltalet 23 ord per mening för fransk sakprosa (Björnsson & Hård af Segerstad 1979:20). För den svenska texten är motsvarande siffra 27 ord, även det ett mycket högt värde jämfört med meningenslängden i svensk facktext som är 20 ord per mening (Melin & Strand 1989:3). Studerar man en av de längsta meningarna (sid. 164, sista meningen) är just långa nominalfraser samt de för texterna typiska samordningarna och uppräkningsarna det som bidrar till de mycket långa meningarna; här 103 ord i den franska och 64 ord i den svenska texten.

2.4 Ideationell struktur

Enligt Hellspong & Ledin (1997:46, 115ff) återfinns i den ideationella strukturen *teman* vilka motsvarar de ämnen texten tar upp samt *propositioner* som är de påståenden texten gör om temana. Temana framställs språkligt oftast som nominalfraser medan propositionerna normalt uttrycks i satsform.

Konstitutionstexten består av en samling bestämmelser som tillsammans med nationella lagsystem ska reglera handlandet inom EU-länderna. Överordnade teman eller *makroteman* är de olika områden som behandlas, till exempel ”grundläggande rättigheter och friheter för EU-medborgaren” och ”gemensamma mål”. Makroteman kan också sägas beteckna de många undergrupper som tas upp, till exempel ”sysselsättning” som är ämnet på de sidor denna studie gäller.

Mikroteman presenteras sedan i början av varje stycke, och utgörs även de oftast av en nominalfras:

Le Conseil européen examine, chaque année, la situation de l'emploi dans l'Union et adopte des conclusions à ce sujet, sur la base d'un rapport annuel conjoint du conseil et de la Commission. (157, rad7-8)

Europeiska rådet skall varje år överväga sysselsättningssituationen i Unionen och anta slutsatser om denna på grundval av en gemensam årsrapport från rådet och kommissionen.

Mindre ofta består de av en prepositionsfras som utgör ett adverbial:

Par dérogation au paragraphe 2...la loi ou loi-cadre européenne est adoptée par le Conseil...(162, rad 1-2).

Med avvikelse från punkt 2...skall de europeiska lagarna eller ramlagarna antas av rådet...

I detta avseende skiljer sig den franska och den svenska texten inte avsevärt från varandra. I några fall har franskan nominalfras där svenska inleder med en prepositionsfras, och i några fall är förhållandet det omvända.

2.5 Interpersonell struktur

Den interpersonella strukturen i texten rör dess sociala förhållningssätt; hur texten närmar sig sina läsare och vilken relation som initieras mellan sändare och mottagare. Hellspång & Ledin (1997:158ff) tar bland annat upp inslaget *språkhandlingar* i denna struktur. Språkhandlingar är till exempel handlingen att fråga, svara eller förbjuda, och motsvaras av grammatiska konstruktioner som exempelvis frågor, påståenden eller utrop. Då materialtexten består av lagar och bestämmelser är språkhandlingarna nästan utan undantag påståenden som har karaktären av påbud. Det är intressant att notera att påbudskaraktären i den svenska versionen signaleras av predikatet ”*skall + huvudverb*” medan i den franska texten det mer neutrala och ”diplomatiska” *presens indikativ* används. Här skall refereras

till Gérard Cornu som i sitt verk *Linguistique juridique* (2000:271ff) preciserar att bruket av presens indikativ är praxis i franska lagtexter.

Verbet i presens indikativ är i sig tillräckligt för att uttrycka en skyldighet och underförstår verbet *devoir* – *skall, vara skyldig att*. Presens indikativ har här innebörden av grammatiskt imperativ, och Cornu understryker att detta förhållande är ett särdrag i fransk lagframställning; denna användning av presens indikativ avviker från det allmänna språkbruket.

2.6 Stil

Stilen, eller förhållningssättet, är summan av de analyser som gjorts på de olika nivåerna (Hellspong & Ledin, 1997:47: 215). Materialtexten skulle kunna karaktäriseras som en form av sakprosa; ett mellanting mellan facktext och lagtext. Textuellt präglas texterna, framförallt den franska, av nominal uppbyggnad. De är uteslutande sakliga och har en stark karaktär av påbud. Ideationellt är de exakta och entydiga. På den interpersonella nivån är texten formell, objektiv och opersonlig. Viktiga stilmarkörer är, som redan nämnts, det imperativa *skall* + *huvudverb* (i svenskan), långa nominalfraser, samordningar och uppräkningsar. Tillsammans bidrar dessa stildrag till att forma en text som ska förstås, och vars påbud ska efterföljas, i samtliga EU-länder. Texten behöver förena en stor mängd information, som ska täcka alla områden i unionens liv, med klarhet och entydighet, för att minsta möjliga antal missförstånd ska uppstå.

3 TEORETISKA ASPEKTER PÅ ÖVERSÄTTNINGEN

3.1 Översättningsmetoder

Med hänsyn till den funktion, de läsare och det syfte texten kommer att få i målspråkets kultur gör översättaren mer eller mindre medvetna val när det gäller vilka metoder och principer hon/han ska utgå ifrån i sitt arbete med att överföra textens budskap från källspråk till målspråk.

Newmark (1988:47ff) introducerar begreppen *kommunikativ* och *semantisk* metod. Kommunikativ översättning strävar efter att till målspråket i så stor utsträckning som möjligt överföra samma effekt på läsaren som den som källtexten har. I en kommunikativ översättning fokuseras innehållet eller budskapet i texten, och översättaren söker, i syfte att förtydliga och underlätta förståelsen, det rätta idiomatiska uttrycket i måltexten. Denna metod används främst i informerande och imperativa texter där det är av stor vikt att innehållet uppfattas korrekt av målkulturens läsare.

I en kommunikativ översättning sätts sålunda måltexten i centrum och översättaren är mindre trogen källtexten. Denna fokuseras däremot i den semantiska översättningen. Här söker översättaren att, så långt det är möjligt och alltså med iakttagande av måltextens syntaktiska och lexikala strukturer, återge källtextens exakta betydelse i sitt sammanhang. Den semantiska metoden lämpar sig dels för expressiv text, till exempel personligt färgade texter såsom självbiografier, dels för texter med karaktär av politiskt budskap (Newmark 1981:39ff).

Werner Koller (1989:99-104) inför en uppdelning av begreppet *ekvivalens* och definierar fem typer: *denotativ ekvivalens* – som relaterar till det extralingvistiska innehållet, *konnotativ ekvivalens* – relaterar till lexikala val, t. ex. mellan synonymer och inverkar på textens stil eller register, *textnormativ ekvivalens* – har att göra med det faktum att olika texttyper fungerar på olika sätt, *pragmatisk ekvivalens* – eller kommunikativ ekvivalens; mottagaren fokuseras, och *formell ekvivalens* – relaterar till expressiva texter och gäller till exempel individuella stildrag och ordlekar.

När det gäller översättningen av den franska konstitutionstexten till svenska får konstateras att både kommunikativ och semantisk metod används. Det är självklart av högsta vikt att innehållet i texterna kommuniceras korrekt och på målspråket idiomatiskt till mottagaren, men lika klart är att översättaren måste vara trogen innehållet i källtexten. Ifråga om ekvivalens verkar översättaren ha

prioriterat denotativ ekvivalens; som tidigare konstaterats är det viktigt att innehållet återges korrekt.

Då detta innehåll kommuniceras till den svenska läsaren måste också pragmatisk ekvivalens eftersträvas – att göra texten tydlig. Konstitutionstexten är som diskuterats tidigare (2.5, 2.6) objektiv och opersonlig, och därför är konnotativ ekvivalens mindre relevant. Detsamma kan sägas om formell ekvivalens som ju främst har betydelse vid expressiva, personligt färgade texter. Textnormativ ekvivalens är däremot viktig. Översättaren följer målspråkets text- och språknormer, här de regler som gäller för författande av svenska EU-texter. I detta sammanhang ska refereras till det ”klarspråksarbete” som sedan några år pågår inom EU. Barbro Ehrenberg–Sundin redogör för denna process i Språkvårdssamfundets skrift *Svenska som EU – språk* (Melander 2000:49ff). Syftet med klarspråksarbetet är i korthet att förenkla och förtydliga språket i EU-dokument och texter från myndigheter till allmänheten.

Kenneth Larsson vid EU-kommissionens svenska översättningsavdelning framhåller: ”Översättningsarbetet präglas av klarspråksidealet. Jag försöker i mitt utvärderingsarbete hålla dessa principer levande. Våra anvisningar är präglade av detta, och vi respekterar ’svarta listan’ (regeringskansliets lista över rekommenderat ordval i offentliga texter, min anm.) och myndigheternas föreskrifter i tillämpliga delar. Men klarspråksarbetet är inriktat på originalen och några undersökningar om deras kvalitet har såvitt jag vet inte genomförts”¹. Som läsare får man ändå det spontana intrycket att texten präglas av tydlighet och klarhet och att enkla, direkta fraser valts framför ett längre, mer komplicerat alternativ.

3.2 Översättningsstrategier

Översättningen av ovan relaterade substantivsyntagm innebär att ett antal olika strategier tillämpats. Här skall i korthet redogöras för fem olika strategier vilka

¹ Vid kontakt per e-post 17.3.2005 : kenneth.larsson@cec.eu.int

diskuteras av såväl Rune Ingo som av V&D (1958). Det ska påpekas att det i samma översättningssituation kan finnas en kombination av två eller flera av dessa strategier (Ingo 1991:185).

3.2.1 *Adaption*

Adaption tillämpas när en situation i källspråket inte existerar i målspråket. Översättaren har här att ersätta ; adaptera, denna situation till en likvärdig situation som har samma symbolvärde för målspråkets läsare som situationen i källspråket hade för dess läsare (V&D1958: §39). Ingo (1991:183-184) tar som exempel vad en person med hemlängtan kan tänkas sakna : för svensken – köttbullar, italienaren – spaghetti och för fransmannen – café au lait. Ingo betonar också att det vid *adaption* inte handlar om ordens semantiska motsvarighet utan om deras symbolvärde. Som förväntat finns i materialtexterna inga exempel på *adaption*. Texterna är formella och neutrala, och översättaren ska i huvudsak söka återge ordens semantiska motsvarighet på målspråket.

3.2.2 *Ekvivalens*

Ekvivalens syftar här på den strategi översättaren använder sig av då hon / han på målspråket söker beskriva samma situation men tillämpar helt andra stilistiska medel (V & D 1958: §38). Det rör sig då ofta om syntagmer av frastyp, till exempel ordspråk, idiom eller klichéer. Ingo (1991: 183) ger bland annat exemplet sv. *lägga benen på ryggen* för fr. *courir ventre à terre*. Ett annat intressant exempel är sv. *medan gräset växer dör kon* för fr. *c'est de la moutarde après dîner*. Det är svårt att hitta fall av *ekvivalens* i materialtexterna; ordspråk eller idiom förekommer sällan eller aldrig i denna typ av text.

3.2.3 *Explicitgörande*

Explicitgörande föreligger då översättaren ser som nödvändigt att genom preciserande eller förklarande tillägg göra målspråketstextens innehåll förståeligt för läsaren. Strategin innebär att översättaren klart i ord ; explicit, uttrycker sådana

betydelseelement som i källtexten är implicit – underförstådda, ”mellan raderna”. (Ingo 1991:255). V&D (1958) ger bland annat som exempel dörrskylten där det på engelska står *Walk in* och överfört till franska *Entrez sans frapper* (1958:164). Här kan också jämföras med citat 19 under 4.1.4.

3.2.4 Modulation

Då översättaren använder sig av strategin *modulation* ses budskapet ur en annan synvinkel eller i ett annat ljus. Ingo (1991:181) skiljer mellan vedertagna fall av modulation vilka sker mer eller mindre automatiskt, och nya fall där översättaren för varje ny situation har att hitta det idiomatiska uttrycket för måltexten. Exempel på vedertagna fall av modulation är svenskans *grund* för franskans *peu profond*, och engelskans *the time when...* för franskans *le moment ou ...* (V & D1958: 51).

Se även citaten 13-16 under 4.1.3.

3.2.5 Transposition

Denna strategi innebär att man byter ut en ordklass mot en annan utan att förändra budskapets betydelse (V&D1958:50). På samma sätt som vid modulation kan fall av transposition vara vedertagna översättningsmotsvarigheter eller nya situationer där översättaren för varje fall får söka den bästa idiomatiska lösningen. Ingo (1991:180) ger bland annat dessa exempel på transposition: sv. *Han har just gift sig* – fr. *Il vient de se marier* och sv. *Jag ska snart skriva till dig.* – fr. *Je ne vais pas tarder à vous écrire.* Även samtliga citat under 4.1.1 är exempel på transposition.

4 STUDIE AV MATERIALTEXTERNA

4.1 Nominalfrasen i olika kontexter

V & D (1958) framhåller bland annat i § 86 och § 87 substantivets framträdande roll i franskan och illustrerar detta förhållande med ett citat av Charles Bally: "...il {le français} présente les événements comme des substances." Eriksson (1997: 329) konstaterar likaledes att i kontrast till svenskan som sätter verbfrasen i centrum är franskan uppbyggd kring nominalfrasen.

Vid första genomläsningen av materialtexterna var det också just översättningen av nominalfraserna och därmed relaterade satsled som främst tilldrog sig uppmärksamhet; det var nämligen i dessa delar de båda texterna divergerade mest. Sålunda fokuseras denna studie på översättningen av nominalfrasen och därmed relaterade led såsom nominalfraser översatta till verbuttryck, substantiv som "förstärkning" (*étoffement*, V & D, § 90-94) av en preposition eller ett adjektiv, bruket av substantiv i genitiv och andra *de-attribut*, bruket av substantiv i singular respektive plural, substantiv i bestämd form, sammansatta substantiv samt franskans bruk av pronomen med anaforisk syftning. När det gäller sammansatta substantiv refereras till Tegelberg (2000: 158-170), med reservationer dels för att hennes undersökning rör översättning av skönlitteratur och dels att källspråket är svenska och målspråket franska, alltså motsatt "riktning" jämfört med texterna i denna studie.

4.1.1 Nominalfraser översatta till verbuttryck

V & D (1958: 97, 102-103) ger talrika exempel på nominalfraser i franskan då i det andra språket (i deras fall engelska) verbuttryck används. Man pekar på att franska språket historiskt sett har stått emot verbbildning utifrån substantiv. Det är dock intressant att notera att verb deriverade från substantiv, och som då (1958) ansågs mycket djärva, såsom "tester" av "test" och "agresser" av "agression" nu är en naturlig del av åtminstone informell franska.

I den undersökta materialtexten fanns 66 fall där ett franskt substantivuttryck översatts med ett verbuttryck. Vid närmare granskning kunde ett mönster skönjas där dessa nominalfraser, beroende på hur de återgetts i svenskan, kan delas in i fyra grupper: *kompletiva bisatser, adverbiella bisatser, huvudsatser samt attributiva bisatser*.

Kompletiva bisatser

Olof Eriksson konstaterar i sin undersökning att kompletiva bisatser ofta nominaliseras i franskan (1997: 195ff). Den största gruppen, 44 fall, består här också just av de substantivuttryck som översatts med en nominal bisats av typen ”att-sats”, eller kompletiv bisats med eller utan preposition (Jørgensen & Svensson 1989: 107-110).

- (1) L’Union et les états membres [...] ont pour objectifs la promotion
de l’emploi, l’amélioration des conditions de vie et de travail [...] (159:23)
Unionens och medlemsstaternas mål skall [...] vara *att främja*
sysselsättningen, att förbättra levnads- och arbetsvillkor [...] (159:22)

- och : (2) [...] des actions communes *pour le développement de la consommation*
de certains produits [...] (175 :11)
[...] bestämmelser om gemensamma åtgärder *för att främja konsumtionen*
av vissa varor [...] (175:10)

Ett slående exempel på detta val vid översättningen är uppräkningsmålen för unionens miljöpolitik (sid 178). Här används konsekvent ”att-satser” för att återge franskans substantivuttryck. Detta bruk speglar säkert också textnormen för denna typ av text. I detta sammanhang är det franska sammansatta substantivet *pollueur-payeur* (178) intressant att notera. Det återges på svenska med *...att förorenaren skall betala*. Här ter sig franskans sammansatta substantiv smidigare i sammanhanget än svenskans lite tyngre ”att-sats”.

Adverbiella bisatser

I tio fall återges de franska nominalfraserna med adverbiella bisatser. Vid åtta tillfällen används temporala bisatser:

- (3) *Dans l'accomplissement de son mandat, le comité consulte les partenaires sociaux.* (159:11)
Kommittén skall, *när den utför sitt uppdrag*, höra arbetsmarknadens parter.
(159:10)

Endast två gånger använder sig översättaren av konditionella bisatser:

- (4) *La représentation et la défense collective des intérêts [...]*
sous réserve du paragraphe 6. (160 :28)
Företrädande och kollektivt tillvaratagande [...]
om inte annat följer av punkt 6. (160:26)

- och: (5) *Sauf dispositions contraires des articles III-227 à III-232,*
les règles prévues [...] (172 :21)
Om inte annat föreskrivs i artiklarna III-227-III-232
skall reglerna [...] (172:21)

Huvudsatser

I åtta fall är nominalfrasen översatt med en huvudsats:

- (6) *La mise en oeuvre des accords conclu au niveau de l'Union intervient [...]*
(164 :1)
Avtal som ingås på unionsnivå skall genomföras [...]

Attributiva bisatser

Slutligen finns fyra fall där de franska nominalfraserna översatts med relativa bisatser:

- (7) [...] *par une participation au développement et à l'ajustement*
structurel des régions en retard de développement[...](170 :15)
[...] genom att delta i utvecklingen av den strukturella
anpassningen av regioner *som utvecklas långsammare*[...] (170:14)

Samtliga citat ovan är exempel på översättningsstrategin *transposition* (se 3.2.5); nominalfrasen i franskan är utbytt mot ett verbuttryck i svenskan.

4.1.2 Substantiv som ”förstärkning” – *étoffement*

Enligt V & D (1958: § 90-93) är ”*étoffement*” en förstärkning av ett ord som i franskan är svagt, bland annat därför att det saknar stark tryckaccent (*accent tonique*). Tydligast är denna förstärkning vid prepositioner, men även vid andra ordklasser som adjektiv och konjunktioner används substantiv som ”stöd”. I materialtexten fanns 10 fall där prepositioner förstärkts med substantiv:

- (8) L’Union contribue à la réalisation d’un niveau d’emploi élevé en encourageant la coopération entre les États membres [...] (157:1)

Unionen ska bidra till en hög sysselsättningsnivå genom att uppmuntra samarbete mellan medlemsstaterna [...]

- och : (9) Des règles communes en matière de concurrence ; (174:9)
Gemensamma konkurrensregler. (174:8)

I två fall var adjektiv förstärkta med substantiv:

- (10) La loi européenne établit des programmes d’action à caractère général. [...] (180 :18)

Allmänna handlingsprogram [...] skall fastställas i europeiska lagar. (180 :17)

- och : (11) [...] pour assurer l’interopérabilité des réseaux, en particulier dans le domaine de l’harmonisation des normes techniques ; (188:10)
[...] för att säkerställa nätens driftskompatibilitet, särskilt när det gäller teknisk standardisering [...] (188.9)

I dessa exempel blir substantivets viktiga roll i den franska meningsbyggnaden påtaglig. Olof Eriksson (1997:243) framhåller att just *étoffement* utgör en av de mest karakteristiska och, vid jämförelse med ett germanskt språk som svenskan, mest iögonfallande egenskaperna för den franska meningen. En intressant passage är sista meningen på sidan 184:

- (12) Il peut notamment adopter les règlements et décisions européens nécessaires [...] pour en assurer l’entier bénéfice aux usagers.

Rådet får särskilt anta de europeiska förordningar och beslut som behövs [...] för att säkerställa att fördelarna med denna fullt ut kommer brukarna till godo.

Här är förhållandet det motsatta; i jämförelse med den svenska översättningen ter sig den franska bisatsen kort och smidig.

De franska citaten ovan är exempel på det som V & D (1958) benämner *étouffement*. I den svenska återgivningen går processen i motsatt riktning, och denna förenkling eller komprimering som enligt V & D (1958: 194) främst förekommer vid översättning från franska till engelska (här svenska) betecknas *dépouillement*.

4.1.3 Substantiv i genitiv och andra "de"-attribut

I FUG (1989:360-363) framhålls de frekventa användningen av *de* som länk mellan två substantiv. Sådana nominalfraser kan ha varierande betydelse och olika syntaktiska egenskaper. Det är främst i de fall då prepositionsfrasen eller styrledet kan pronominaliseras som beteckningen "genitiv" används. Då prepositionssyntaxmet inte kan ersättas av ett pronomen föreligger snarare ett "beskrivande attribut"; här skiljer FUG mellan *definierande de*: "la ville de Paris" och *karakteriserande de*: "le journal du dimanche". Svenskan återger samtliga exempel i texten med en nominalfras av typen *substantiv – preposition – substantiv*.

I materialtexten finns totalt 25 nominalfraser med *de* som förbindelselänk. Majoriteten av dessa, 15 stycken, är i kategorin *subjektiv genitiv*: *de*-attributet anger subjektet för verbhandlingen:

- (13) La politique agricole commune a pour but : d'accroître
la productivité de l'agriculture [...] (173 :4)
Den gemensamma jordbrukspolitiken skall ha som mål
att höja *produktiviteten inom jordbruket* [...] (173:3)

I sju av fallen föreligger *objektiv genitiv*: *de*-attributet anger objektet för den aktuella verbhandlingen:

- (14) *l'information et la consultation des travailleurs* ; (160 :26)
Information till och samråd med arbetstagarerna. (160:24)

De- attributet som ”beskrivande attribut” förekommer tre gånger i texten, varav två fall är av typen *karaktiserande de*:

- (15) [...] la loi européenne peut prévoir [...] une participation à
des programmes de recherche et de développement [...] (193:6)
[...] får det [...] i europeiska lagar föreskrivas möjligheter till
deltagande i sådana *program för forskning och utveckling* [...] (193:5)

I detta exempel är det tydligt att *de*-attributet tjänar som karakterisering av föregående substantiv; *de*-attributet beskriver och bestämmer närmare vilken typ av program det här rör sig om.

Endast ett fall av *definierande de* förekommer. Här anger det första substantivet en kategori som det andra tillhör (FUG 1989:363):

- (16) [...] sans préjudice des *autres dispositions de la Constitution* [...] (164:15)
[...] utan att det påverkar tillämpningen av
övriga bestämmelser i konstitutionen [...] (164:13)

I dessa citat har strategin *modulation* (se 3.2.4) tillämpats. Exempel 14 måste ses som ett vedertaget fall av modulation; det skulle till exempel kunna leda till missförstånd att i svenskan återge denna mening med s-genitiv: *arbetstagarnas information och samråd*. I övriga tre citat är däremot även andra lösningar tänkbara; dessa skulle då vara exempel på vad Ingo (1991:181) kallar ”nya fall” av modulation.

4.1.4 Substantiv i singular respektive plural

Det finns i materialtexten 20 exempel där ett franskt substantiv i plural återges med ett substantiv i singular i svenskan. Här kan refereras till Riegel et al. (2001:173) där man tar upp begreppet ”pluralia tantum”. Det avser ”individuella företeelser som består av ett antal distinkta beståndsdelar; plural speglar här den ’inre mångfalden’ hos dessa substantivs referenter” (min övers.) Exempel på ”pluralia tantum” är:

- (17) [...] dans la définition et la mise en oeuvre *des politiques et des actions de l'Union* [...] (157:8)
[...] när *unionens politik och verksamhet* utformas och genomförs [...] (157: 7)

och : (18) L'action de l'Union vise à renforcer ses
bases scientifiques et technologiques [...] (189:18)
Unionens verksamhet skall syfta till att stärka
unionens vetenskapliga och tekniska grund [...] (189:17)

I detta sammanhang ska noteras V&D:s anmärkning (1958:123) om engelskans (här svenskans) preferens för substantiv vars form är i singular men vars betydelse är i plural. Enligt V&D kan detta förhållande observeras i synnerhet när det gäller abstrakta substantiv. Hypotesen stämmer väl in på exemplen i materialtexten.

Det omvända läget; franskt substantiv i singular som återgetts med plural i svenskan, förekommer i 21 fall. Enligt V&D (1958:123) finns i engelskan (här svenskans) ”en stark tendens att låta grammatiskt plural spegla mångfalden i ett konkret substantiv ” (min övers.). Exempel på detta förhållande i texten är följande:

- (19) [...] *la loi européenne* définit les missions [...] des fonds
à finalité structurelle [...] (170:22)
[...] skall *européiska lagar* ange strukturfondernas uppgifter [...] (170:20)

I det sista exemplet kan man som läsare få intrycket att, medan den franska texten ser Europa som en enhet med sin lag man i den svenska versionen vill understryka att Europa består av alla medlemsländer med sina respektive lagsystem. Det skulle här kunna röra sig om strategin *explicitgörande* (se 3.2.3).

4.1.5 Substantiv i bestämd form

FUG (1989:114-117) påpekar att franskan såväl som svenskan använder nominalfraser i bestämd form med repeterande funktion; dessa syftar tillbaka på något som redan introducerats i texten. Franskan skiljer sig emellertid från

svenskan i sin användning av substantiv i bestämd form i bland annat följande två fall (äv. Riegel et al. 154-155):

a. nominalfrasen innehåller ett attribut

b. det rör sig om en helhet som omfattar alla exemplar av en viss art; så kallad *generisk artikel*.

I materialtexten finns 41 fall där en fransk nominalfras i bestämd form återges med en svensk nominalfras i obestämd form. Av dessa 41 fall är 24 av typen ”substantiv som innehåller ett attribut”:

(20) La politique agricole commune a pour but : d'accroître
la productivité de l'agriculture [...] en assurant
le développement rationnel de la production agricole [...] (173:4)

Den gemensamma jordbrukspolitiken skall ha som mål att
höja produktiviteten inom jordbruket [...] genom att trygga
en rationell utveckling av jordbruksproduktionen [...] (173:3)

och: (21) Le Conseil [...] adopte les règlements ou décisions européens
relatifs [...] à *la fixation et à la répartition des possibilités de pêche*. (176 :17)
Rådet skall [...] anta europeiska förordningar eller beslut om [...] *fastställande och fördelning av fiskerimöjligheter*. (176:16)

I 17 av fallen rör det sig om generisk artikel; betydelsen är allmän:

(22) [...] des initiatives visant à [...] *évaluer les expériences* [...] (161:17)
[...] initiativ som syftar till att [...] *utvärdera erfarenheter* [...] (161:16)

och: (23) [...] des mécanismes communs de stabilisation à
l'importation ou à l'exportation. (174:18)
[...] gemensamma anordningar för stabilisering av *import och export*. (174:16)

Med tanke på textens innehåll (ett lagförslag; preskriptivt) och kontext (ska fungera på unionsnivå; formell) är det inte förvånande att finna ett ganska stort antal nominalfraser med generell betydelse och nominalfraser med ofta långa

attribut. Texten ska vara så allmängiltig som möjligt, men även så specifik och förtydligande att minimal tvetydighet uppstår.

4.1.6 Sammansatta substantiv

Av två orsaker har studien av sammansatta substantiv begränsats till de fem första sidorna i materialtexten: en studie av hela texten skulle ha blivit för omfattande för denna uppsats (en sådan studie skulle ensam ha utgjort stoff för en uppsats), och Elisabet Tegelbergs undersökning rör översättning svenska till franska; referenser görs därför, som tidigare nämnts, med viss reservation.

Tegelberg (2000:158) understryker det faktum, att svenska språket har nästintill obegränsade möjligheter att skapa nya ord genom att foga flera, tre och till och med fler, substantiv till varandra. Denna möjlighet finns inte i motsvarande utsträckning i franskan. Förutom omskrivningar med till exempel relativsatser och participkonstruktioner används i franskan:

- a. prepositionella uttryck (med eller utan artikel framför det andra substantivet): *vuxenutbildning* > *formation des adultes*
- b. uttryck med adjektivbestämning: *telefonsvarare* > *répondeur téléphonique*
- c. substantiv + substantiv : *nyckelsektor* > *secteur clé*.

Totalt finns på sidorna 156 – 160 52 sammansatta substantiv i den franska texten. Av dem är knappt hälften, 25 stycken, av typ a; prepositionella uttryck:

- (24) [...] ainsi que des *marchés du travail* aptes à réagir rapidement à l'évolution de l'économie [...] (156:15)
[...] och att *arbetsmarknaden* är mottaglig för ekonomiska förändringar [...] (156:15)

och: (25) La loi ou loi-cadre européenne peut établir des *actions d'encouragement* [...] (158:15)
I europeiska lagar eller ramlagar får *stödåtgärder* föreskrivas [...] (158:13)

13 är av typ b; uttryck med adjektivbestämning:

- (26) Le Conseil européen [...] adopte des conclusions à ce sujet, sur la base d'un *rapport annuel* conjoint...(157:14)
Europeiska rådet skall [...] anta slutsatser om denna på grundval av en gemensam *årsrapport* [...] (157:13)

och: (27) Il statue après consultation du *Parlement européen* [...] (157:19)

Rådet skall besluta efter att ha hört *Europaparlamentet* [...] (157:17)

14 slutligen, är av typ c; substantiv + substantiv:

- (28) À cette fin, l'Union et les *États membres* agissent en tenant compte de la diversité des pratiques nationales [...] (160:1)
I detta syfte skall unionen och *medlemsstaterna* i sina åtgärder ta hänsyn till skillnaderna i nationell praxis [...]

och: (29) *Le programme-cadre* pluriannuel est adapté ou complété en fonction de l'évolution des situations. (191:24)

Det fleråriga *ramprogrammet* skall anpassas eller utökas efterhand som förhållandena ändras. (191.23)

Tegelberg (2000:159) framhåller att sammansatta substantiv av den sistnämnda typen; substantiv + substantiv, ”tenderar att bli vanligare i dagens franska, men är trots allt i ett helhetsperspektiv ett föga frekvent fenomen”. Det är intressant att notera att inte mindre än 14 av totalt 52 fall på de undersökta sidorna är av denna typ.

4.1.7 Pronomen med anaforisk syftning

Riegel et al. (1994 : 610-614) framhåller att koherensen i en text till en del beror på upprepning. I synnerhet bidrar nominalgruppen och därmed relaterade led, som pronomen, till att information återkommer i texten. Begreppet *anafor* beskriver

detta sätt att organisera en text ; anafor kan definieras som en upprepning av en tidigare beståndsdel i texten. (min övers. av Riegel)

I materialtexten finns åtta exempel där franskan använt pronomen med anaforisk syftning medan man i den svenska översättningen upprepat nominalfrasen. Intressant att notera är att i två fall befinner sig korrelatet till pronomenet nära:

- (30) *Les premières dispositions relatives aux fonds à finalité structurelle et au Fonds de cohésion adoptées à la suite de celles en vigueur [...] (171:5)*
De första bestämmelser om strukturfonderna och om Sammanhållningsfonden som antas efter de bestämmelser som gäller [...] (171:4)

och: (31) *Un comité de caractère consultatif...est institué auprès de la Commission. (186:20)*
Celle-ci le consulte [...] (186 :21)

- (32) *Vid kommissionens sida skall det inrättas en rådgivande kommitté [...] (186:18)*
När kommissionen finner det lämpligt skall den höra kommittén [...] (186:19)

I de övriga fallen är det betydligt längre mellan pronomenet och dess korrelat. Det längsta avståndet finns på sidan 185 (rad 10 och 15) där det är fem rader, eller 79 ord mellan det tillbakasyftande pronomenet *elle* och korrelatet *la Commission*. Svenskan upprepar ju här substantivet *Kommissionen* (rad 9 och 14). Även på sidan 174 (rad 8 och 13) är det fem rader men något färre ord, 61stycken, mellan pronomenet *Elle* och korrelatet *L'organisation commune*. Svenskan upprepar nominalfrasen men i bestämd form (rad 8 och 12): *Den gemensamma organisation och Den gemensamma organisationen*.

Det ter sig tämligen tydligt att franskan i betydligt högre grad än svenskan förlitar sig på anaforiska pronomens funktion för att upprätthålla koherens. Som läsare med svenska som modersmål kan man dock ibland behöva leta sig bakåt i texten för att förvissa sig om att man ”läst in” rätt betydelse i pronomenet. I sin magisteruppsats (2004:83) tar Annika Säll upp problemet; hon visar med exempel hur hon i sin översättning från franska till svenska ofta behövt ersätta ett anaforiskt

pronomen med ett substantiv ”för att göra sammanhanget tydligare och konkretare”.

5 AVSLUTANDE KOMMENTARER

I denna uppsats har syftet varit att studera ett område i översättningsprocessen från franska till svenska, och den text som undersökts består av ett utdrag ur den nya EU-konstitutionen.

För att klargöra vilken texttyp materialtexterna utgör gjordes en analys av dessa enligt Hellspong och Ledins modell (1997). Analysen visar att materialtexterna har nominal uppbyggnad, är objektiva och eftersträvar entydighet och klarhet. Genom en rad syntaktiska och lexikala val får den en stark karaktär av påbud. Då materialtexten är ämnad att utgöra grundlag för Europeiska unionen är dessa rön inte förvånande.

Ett avsnitt har ägnats åt en kort presentation av de huvudsakliga gällande översättningsmetoderna samt en redogörelse för några viktiga översättningsstrategier. När det gäller den undersökta texten kan det konstateras att översättaren använt en kombination av *kommunikativ* och *semantisk metod* (Newmark 1988:47-48), samt att *denotativ*, *textnormativ* och *pragmatisk ekvivalens* prioriterats. Av de fem presenterade översättningsstrategierna har tre strategier ; *explicitgörande* (se 3.2.3), *modulation* (se3.2.4), och *transposition* (se3.2.5) kunnat iakttas i denna studie.

Studien av materialtexten har avgränsats till att gälla översättningen av nominalfraser i ett antal olika kontexter. Undersökningen har styrkt tidigare konstateranden av bland andra Vinay & Darbnelnet (1958) och Olof Eriksson (1997) ifråga om den centrala roll nominalfrasen har i den franska meningsbyggnaden, jämfört med förhållandet i den svenska syntaxen som snarare är uppbyggd kring verbet. Sålunda utgörs den största gruppen exempel i min undersökning, totalt 270 exempel, av de fall där en fransk nominalfras återgivits med ett verbuttryck i den svenska texten. En av de övriga mindre grupperna visar

att franskan använder substantiv som förstärkning av bland annat prepositioner och adjektiv. I en annan grupp är dock förhållandet det motsatta; svenskan upprepar ett tidigare substantiv då franskan använder ett anaforiskt pronomen. En liten del av studien utgörs av sammansatta substantiv där en intressant iakttagelse är att sammansatta substantiv av typen *substantiv + substantiv* verkar vara på framväxt. I övriga grupper, slutligen, rör det sig om smärre förändringar: substantivet behålls i den svenska återgivningen men genomgår förändringar till formen.

6 RÉSUMÉ EN FRANÇAIS

Dans ce mémoire qui termine la formation de traducteur à l'Institut d'Interprétation et de Traduction (TÖI), nous avons eu pour but d'examiner une partie du processus de traduction du français en suédois. Le corpus que nous avons choisi pour cette étude se compose de la nouvelle constitution européenne dont nous avons sélectionné les pages 156 – 196.

Le mémoire consiste en deux parties : (1) une analyse de texte selon les modèles d'analyse de Hellspång et Ledin (1997), suivie d'un bref rapport sur les principales méthodes de traduction en usage, dont celles de Newmark (1988), Koller (1989), Ingo (1991) et Vinay & Darbelnet (1958), et (2) l'étude du matériau qui, elle, consiste en une analyse de la traduction du syntagme nominal en suédois.

Étant un texte législatif, le texte est objectif, clair et exact. Les constructions nominales y sont dominantes, ce qui contribue à lui donner un caractère formel, informatif et, au même temps, impératif. Quant aux méthodes et stratégies décrites, nous avons constaté que le traducteur utilise une combinaison des deux méthodes ; la méthode sémantique et la méthode communicative. Dans les cas étudiés, nous avons aussi trouvé trois des stratégies de traduction en usage.

Dans l'analyse, nous avons examiné au total 270 exemples où le texte français et le texte suédois divergent en ce qui concerne la structure syntaxique.. Le groupe le

plus nombreux est celui de syntagmes nominaux qui sont rendus par des expressions verbales en suédois. Les autres groupes sont *l'étoffement par un substantif, syntagmes nominaux liés par « de », le substantif au pluriel ou au singulier, l'article défini, des substantifs composés et des pronoms anaphoriques*. Les résultats de notre examen confirment les assertions de Vinay & Darbelnet (1958) et de Olof Eriksson (1997). Ceux-ci soulignent le rôle important que joue le syntagme nominal dans la syntaxe du français, à la différence de la syntaxe suédoise qui a une orientation plutôt verbale.

Une des difficultés en réalisant cette étude a été la question de délimitation, le texte de la constitution offrant un matériau à ce qu'il paraît infini à examiner. En parcourant le texte pour la première fois pourtant, le trait le plus saillant était précisément la traduction des syntagmes nominaux ; c'est ici que le texte français et le texte suédois se distinguent le plus l'un de l'autre. En outre, vu le cadre de ce mémoire, la délimitation à une catégorie grammaticale s'est avérée être une décision judicieuse.

Nous trouverions cependant très intéressant dans une étude ultérieure non seulement d'élargir mais aussi d'approfondir ces études. Compte tenu des référendums à venir sur la constitution européenne, il est certain que le contenu sémantique de ce texte sera fréquemment discuté dans le proche avenir. Il serait donc passionnant d'en faire une étude linguistique plus détaillée.

BIBLIOGRAFI

Material:

Traité établissant une constitution pour l'Europe. sid. 156-196.

Fördrag om upprättande av en konstitution för Europa. Sid. 156-196.

(Version undertecknad av medlemsstaterna 29 Oktober 2004 och slutversion inför ratificering. Upplysn.: Kenneth.Larsson@cec.eu.int)

Referenser:

Björnsson, C. H. & Hård af Segerstad, Birgit. 1979. *Lix på franska och tio andra språk.*

Läsbarhetsprovning av franska skolböcker. Stockholm: Pedagogiskt centrum.

Cornu, Gérard. 2000. *Linguistique juridique.* Paris: Éditions Montchrestien.

Denis, Delphine. Sancier-Chateau, Anne. 1994 *Grammaire du français.* Paris: Le Livre de Poche.

Eriksson, Olof. 1997. *Språk i kontrast: En jämförande studie av svensk och fransk meningsstruktur.* Göteborg: Akademiförlaget

Eriksson, Olof. (utg.) 1998. *Språk- och kulturkontraster. Om översättning till och från franska.* Åbo: Åbo Akademis förlag.

Ehrenberg-Sundin, Barbro. 2000. Internationellt klarspråksarbete – en grund för bättre EU-texter? I: Melander, Björn. (red.) *Svenskan som EU-språk.* Uppsala: Hallgren & Fallgren.

Hager, Ulla. 1993. *Les problèmes de la traduction et comment les aborder.*

Mémoire de soixante points, Université de Stockholm.

Hellspong, Lennart & Ledin, Per. 1997. *Vägar genom texten. Handbok i brukstextanalys.* Lund. Studentlitteratur.

Ingo, Rune. 1991. *Från källspråk till målspråk. Introduktion i översättningskunskap.*

Lund: Studentlitteratur.

Jørgensen, Nils & Svensson, Jan. 1987. *Nusvensk grammatik.* Malmö: Gleerups förlag.

- Koller, Werner. 1989. Equivalence in translation theory. I: Chesterman, Andrew. (utg.)
Readings in Translation Theory. Helsinki: Oy Finn Lectura AB, sid.99-104
- Le nouveau Petit Robert*. 2002. Paris. Dictionnaires de Robert.
- Ledin, Per. 1991. *Räknelära i stilistik*. Stockholm: Stockholms universitet,
Institutionen för nordiska språk.
- Melin, Lars & Strand, Hans. 1989. *Språk i siffror*. Stockholm: Stockholms
Universitet, Institutionen för nordiska språk.
- Melin, Lars & Lange, Sven. 1985. *Att analysera text*. Lund: Studentlitteratur.
- Munday, Jeremy. 2001. *Introducing Translation Studies. Theories and Applications*.
London. Routledge.
- Newmark, Peter. 1981. *Approaches to Translation*. Oxford and New York: Pergamon
Press.
- Newmark, Peter. 1988. *A Textbook of Translation*. Hemel Hempstead: Prentice Hall
International.
- Pedersen, John, Spang-Hanssen, Ebbe & Vikner, Carl. 1989. *Fransk
universitetsgrammatik*. Göteborg: Esselte Studium/Akademiförlaget.
- Riegel, Martin, Pellat, Jean-Christophe & Rioul, René. 1994. *Grammaire méthodique du
français*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Svenska Skrivregler*. 2000. Stockholm: Svenska Språknämnden/Liber.
- Säll, Annika. 2004. *Att översätta medicinsk facktext från franska till svenska*.
Magisteruppsats vid TÖI, Stockholms universitet.
- Tegelberg, Elisabeth. 2000. *Från svenska till franska. Kontrastiv lexikologi i praktiken*.
Lund: Studentlitteratur.
- Vinay, Jean-Paul & Darbelnet, Jean. 1958. *Stylistique comparée du français et de
l'anglais*. Montréal, Quebec. Beauchemin.